

Ungváry egynapos, hüvös nyilvánosság

A Népszabadság 2008. január 14-i, Nyusztay Máté által szerkesztett összeállítása (*Ungváry Krisztián egy napra börtönbe is menne – Ügynökvádak - ezúttal a bíróság előtt – „A meccset elvesztettétek, fiúk, menjetez isten hírével!”*) rólam is szól. Ezt el kell viselni. Szólnom nem ezért, hanem - a Népszabadság Oktatási Központjának keretében sajtójogot és sajtóetikát oktató tanáremberként is – az írás bünti-jellege és ténybeli torzítása miatt kell. Gyakori a honi sajtóban: ha valaki nem kíván egy méltatlan vita résztvevője lenni, „büntetésből” a laptól is megkapja a magáét. Egyoldalú tálalásban jönnek le a tényközlések, szerkesztői segédlettel lódít, csúsztat, majd triumfál az, akinek szégyenkeznie kéne. A nyomtatott sajtó etikai-jogi zsinórmétéke így szól: *„A sajtó feladata – a hírközlés más eszközeivel összhangban – a hiteles, pontos és gyors tájékoztatásról való gondoskodás”. „Az újságíró a kapott felvilágosítást, valamint megállapításait kellő körültekintéssel, ellenőrzéssel és a valóságnak megfelelően köteles közzétételre előkészíteni, a tényeket, eseményeket, a maguk teljességében köteles ismertetni”* /sajtótörvény 2. § (1) bekezdés, és 11. § (1) bekezdés c) pont/. Esetünkben a hitelesség, a pontosság megbicsaklott, a körültekintés, a teljesség, az ellenőrzés pedig felszínes maradt.

Tény, hogy Nyusztay Máté telefonon felhívott, miután Ungváry Krisztiánnal beszélt, s nyilatkozatot kért tőlem. Félreérthetetlenül közöltem: részemről kizárt bármiféle nyilatkozat, főként, mert ne fényezze más az én nevemmel a magáét. Úgy segíthetek, hogy a honlapomról megismerheti az ügy valódi tényeit, alapvető dokumentumait, láthatja annak tanulságait. Lediktáltam az elérhetőséget: ennyiben maradtunk. Kár, hogy a verifikált valóságnak jóformán mégsincs nyoma.

Nem tőlem származik az a kijelentés, hogy csak félig sikerült megállítani a történést. Ha nyilatkozni akartam volna, nem ezt tartom közlendőnek. Egyszerűen azért, mert számomra nem egy – megítélésem szerint elvakult és etikátlan – ügynökvadász személye: igaza vagy bukása volt a per kulcskérdése, hanem egy káros jelenség. Nevezetesen: vajon kinek, hogyan és meddig lehet jogellenesen visszafelé köpködni a nyilvánosság hamis szlogenjét fegyverként forgatva ott, ahol békés rendszerváltozás volt, ahol az Alkotmánybíróság verdiktet hirdetett, s ahol törvényben sem akárhogyan szabályozhatók a személyi alapjogok?

Az összeállítás készítője nem járt el korrekt módon. Írása azt sugallja, hogy a (személyiségi jogi) polgári és büntető perben Ungváry Krisztián bizonyítékokkal állt elő: idéz is ilyet nevezett mostani nyilatkozatából. Két elem nívum még ma is (!) e körből: a tartótiszt-képzős kurzus és a KISZ-vezető beszerzésének elkenése. Valójában a polgári per közel két és fél éves időtartama alatt Ungváry eme hivatkozásai szóba nem kerültek, azokkal előállni nem merészelt. (Sőt, kreatív módon átértelmezte még azt is, amit a maga mentegetőzéséről korábban mondott.) Akkor hozta (?) az előbbieket szóba, amikor a büntetőper második, végső tárgyalása folyt, őt hallgatták ki, én pedig az eljárási szabályok szerint, kint a folyosón vártam. Abszurdum lett minden ilyen próbálkozása, azt a büntető bíróság eleve nem tette a bizonyítás tárgyává. Okirat, tanú, ellenpróba sehol: csupán egy légből kapott, valótlan kijelentés! Nyusztay cikke mégis ezeket kontroll nélkül - ami lehetséges és elvárható is lett volna - való színben tünteti fel. Aki nem védekezik, az a hunyó? Hallgatás=beleegyezés?

Ungváry bizonyítási taktikájával szemben a büntető ítélet megjegyzi: „a vádlott sem személyesen, sem képviselője útján az egész polgári eljárás során ... a büntetőeljárás során előterjesztett értelmezésre egyszer sem hivatkozott. Ezáltal a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az inkriminált mondatnak a büntetőeljárásban előterjesztett vádlotti értelmezése csak a védekezés egy ...megnyilvánulási formája...” Ungváry a büntető perében tagadta, hogy mással fennálló, hasonló jogvitája volna?! Láthatóan: más a helyzet. A büntető ítélet az elítélt társadalmi elismertségét enyhítő körülményként értékelte, így: „melynek legfőbb bizonyítéka, hogy a vádlott a nemrég felállított ügynökmúlttal foglalkozó bizottság Magyar

Kormány által felkért tagja”. Két közérdekű kérdés: 1) Mi mindenre jó egy kormányzati tisztség, ha már jogi-etikai mérce sincs? 2) Hogyan lehet megfelelni egy büntetőeljárás hatálya alatt álló személynek a legszigorúbb nemzetbiztonsági ellenőrzésen, amikor a delikvensnek az NBH-val is jogi kázusa van? Így?!

Szerintem egy jó lap nem engedhetné meg magának, hogy nála egy (még nem jogerősen) elítélt erkölcsi igazságot osszon. Konklúzióként megszabja, hogy kit tekint ügynökügyben valamilyen formában érintett közszereplőnek, avagy a hatalmi elit átmentettjének, és istennel példálózva elküldjön bárkit oda, ahová szerinte való. Ungváry szót kért, én egy kis csendet.

Kolláth György alkotmányjogász